

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΔΙΑΚΟΥΜΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΙΩΑΝΝΑ ΑΘΗΝΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΘΕΜΑ : *«Το Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι Βρυξελλών ανεβάζει
Καμπανέλλη»*

ΑΘΗΝΑ 2022

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ.....	4
ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ.....	6
ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΑΠΟΥ ΑΛΛΟΥ.....	7
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ.....	9
ΜΙΑ ΚΩΜΩΔΙΑ.....	10
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ.....	11
ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	13
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	15
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με την εννοιολογική προσέγγιση του Μπαμπινιώτη, διασπορά είναι η ελληνική λέξη που προέρχεται από το ρήμα διασπείρω και σημαίνει σκορπίζω εδώ κι εκεί. Συνεπώς, διασπορά σημαίνει τον διασκορπισμό και τη μετανάστευση ενός έθνους σε διάφορες χώρες¹. Πέρα όμως από την προέλευση της, η έννοια της διασποράς έχει απασχολήσει αρκετά τον κόσμο των κοινωνικών και ανθρωπιστικών σπουδών, δίνοντας –με την πάροδο του χρόνου και τις εκάστοτε αλλαγές στην κοινωνία- νέους ορισμούς και προσδιορισμούς. Μπορεί οι ορισμοί να διαφέρουν αλλά ο διαχωρισμός των διασπορών γίνεται βάσει μίας αιτίας: αυτής που προκάλεσαν αυτό το φαινόμενο. Οι κατηγορίες είναι δύο. Η μια κατηγορία αναφέρεται σε διασπορές «θύματα», αποτέλεσμα καταστροφής ή εξαναγκασμού² και η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει ομάδες που μετανάστευσαν αυτοβούλως για βελτίωση της ποιότητας ζωής τους σε πιο εύρωστες και αναπτυγμένες χώρες.³ Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσε να ενταχθεί το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής διασποράς. Η ελληνική διασπορά μάλιστα μπορεί να ενταχθεί ταυτόχρονα στη διασπορά από εκπατρισμό, στην εργατική, στην εμπορική διασπορά και σε άλλες κατηγορίες. Το παράδειγμα της ελληνικής διασποράς μας δείχνει ότι η κατηγοριοποίηση των διασπορών λειτουργεί ως μια βασική φόρμα κατανόησης αλλά πολλά ιστορικά και εθνογραφικά στοιχεία των πληθυσμών δεν μπορούν να ενταχθούν πλήρως σε αυτές.⁴

Μετά το 1981, με την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)⁵, το ελληνικό διασπορικό φαινόμενο μεταμορφώθηκε και η ελληνική θεατρική κινητικότητα σχετιζόταν κυρίως με την πρόσληψη Ελλήνων αξιωματούχων στα θεσμικά όργανα και οργανώσεις της ΕΕ. Για τα επόμενα 40 χρόνια, το Θέατρο της Ελληνικής Διασπορικής Κοινότητας (DCT) των Βρυξελλών έχει γίνει ένα συμμετοχικό πεδίο ένταξης και οι ελληνικοί θίασοι έχουν αρχίσει να πολλαπλασιάζονται, επηρεασμένοι από τις δημογραφικές, ιδεολογικές και κοινωνικο-δομικές αλλαγές που έχουν συμβεί τόσο στην Ελλάδα και το Βέλγιο τις τελευταίες δεκαετίες.⁶ Οι Ελληνικές θεατρικές ομάδες του Βελγίου είναι οκτώ: Ο Θίασος Ελληνικής Κοινότητας Βρυξελλών, Y-Grec, Ελληνικό Θέατρο Βελγίου, Θεατρική ομάδα Λυκείου Ελληνίδων Βρυξελλών, ΘΕΣΠΙΣ Βρυξελλών, Nota Theatrale, ΑΛΜΑ

¹ Μπαμπινιώτης Γ *Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας: με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων*, δεύτερη έκδοση, Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε., Αθήνα, 2002 σελ. 498
<http://users.sch.gr/galexriad/files/lexika/babiniotis.pdf>

² Όπως ο διασκορπισμός αφρικανικών πληθυσμών εξαιτίας του δουλεμπορίου, οι Πόντιοι και Αρμένιοι θύματα της γενοκτονίας και οι ελληνοκύπριοι μετά την παράνομη τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974.

³ Νιώτης Γρ., *Η συγκρότηση των θεσμικών, επιχειρηματικών, μορφωτικών και επικοινωνιακών δικτύων του Ελληνισμού στον παγκόσμιο χώρο και η ανάπτυξη και αξιοποίησή τους*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005, σελ.20
<https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/14430?lang=el#page/1/mode/2up>

⁴ Μορφή Ξ., *Ο Ελληνισμός της διασποράς ως εργαλείο ήπιας ισχύος στην ελληνική εξωτερική πολιτική*, διπλωματική εργασία, Παν/μιο Πειραιώς, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πειραιάς, 2021, σελ 16 <https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/14002>

⁵ Όπως ονομαζόταν τότε η σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)

⁶ Διακουμοπούλου Κατερίνα *Community Theater and Resilience: The Case of the Greek Diasporic Community Theater in Brussels* στο Taylor & Francis Online Πηγή:
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/26883597.2021.2011611>

και το Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι⁷ με το οποίο θα ασχοληθούμε εκτενέστερα παρακάτω.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

Το Ελληνικό θεατρικό εργαστήρι «L'Atelier Theatral Grec» όπως λέγεται στα γαλλικά, έχει μια συνεχή ζωή 38 ολόκληρων χρόνων. Οι πρώτες συζητήσεις για την ίδρυση του ξεκίνησαν τον Φεβρουάριο του 1984.⁸ Ιδρύθηκε από τους πρώτες Έλληνες υπαλλήλους στην Ευρωπαϊκή επιτροπή και εντάχθηκε αρχικά στην θεατρική ομάδα των Ευρωπαϊκών αυτών οργάνων, μαζί με το γαλλικό και ιταλικό τμήμα. Τα μέλη της έκτοτε είναι Ευρωπαϊκοί στην πλειονότητά τους, αλλά η ομάδα είναι ανοιχτή σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για το θέατρο. Δεν έχει καταστατικό, δεν έχει εκλεγμένα ούτε διορισμένα όργανα, δεν έχει οικονομική, πολιτική ή άλλη εξάρτηση.

Αρχικά η ομάδα απαρτιζόταν από επτά άτομα αλλά στην πορεία προστέθηκαν και άλλοι. Η πρώτη παράσταση έκανε πρεμιέρα στις 20/06/1985 με το έργο "*Η δίκη του Ορφέα και της Ευρυδίκης*" σε σκηνοθεσία Ειρήνης Χαλκιά, με καλλιτεχνική και εισπρακτική επιτυχία. Μέχρι σήμερα στην ομάδα αυτή συμμετείχαν 208 ηθοποιοί και άλλα 150 άτομα συνεισέφεραν από διάφορα πόστα. Μάλιστα μία εκ των ηθοποιών, που ξεκίνησε από την παιδική ομάδα του εργαστηρίου, η Δάφνη Πατακιά, μεταπήδησε στο επαγγελματικό θέατρο και κάνει διεθνή καριέρα. Δόθηκαν συνολικά 212 παραστάσεις στις Βρυξέλλες κυρίως, μερικές στο Λουξεμβούργο αλλά και άλλες στην Ελλάδα και η παρακολούθησή τους έγινε από 34.000 με 35.000 περίπου θεατές. Παρουσιάστηκαν συνολικά 63 έργα έχοντας στο επίκεντρο πάντα το Ελληνικό έργο.⁹ Η γκάμα του ρεπερτορίου είναι μεγάλη, από κλασικό μέχρι νέα κωμωδία ή κάποιο σύγχρονο έργο καλύπτοντας έτσι σχεδόν όλα τα είδη του θεάτρου.¹⁰ Από το 1995 ασχολήθηκαν και με το παιδικό θέατρο ανεβάζοντας έργα καταξιωμένων καλλιτεχνών όπως της Άλκης Ζέη, της Κάρμεν Ρουγγέρη, του Αλέξανδρου Αδαμόπουλου κ.α. αλλά και με το θέατρο σκιών και τον Καραγκιόζη. Επίσης γράφτηκαν τρία έργα από τα μέλη της ομάδας ειδικά για την παιδική τους σκηνή.¹¹ Έχουν ανεβάσει έργα σε δημόσια ή ιδιωτικά θέατρα. Συγκεκριμένα σε εννέα διαφορετικές αίθουσες στις Βρυξέλλες και στα περίχωρα, μεταξύ των οποίων είναι και το εμβληματικό Palais des Beaux Arts¹² των Βρυξελλών.

⁷ Πηγή: <https://www.newsville.be/simantiki-provoli-twn-ellinikwn-theatrikwn-omadwn-twn-bruxellwn-routledge-2022/>

⁸ Πηγή: Βίντεο αφιέρωμα στο «Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι» Βρυξελλών στην ΕΡΤ, <https://www.ertnews.gr/omogeneia/vinteo-afieroma-sto-elliniko-theatriko-ergastiri-vryxellon/>

⁹ Από τους 63 συγγραφείς μόνο δύο είναι ξένοι, ο Σαίξπηρ και ο Τσέχοφ.

¹⁰ Όπως: κωμωδία, κωμειδύλλιο, δράμα, θέατρο του παραλόγου, αστυνομικό, πολιτικό, μονόλογο, θέατρο ντοκουμέντο, σουρεαλιστικό, σάτιρα, κοινωνικό κτλ.

¹¹ Ένα από αυτά είναι ο *Χρυσοβεργαρός και η Ηλιοστάτη*.

¹² Το Palais des Beaux-Arts de Lille είναι ένα δημοτικό μουσείο αφιερωμένο στις καλές τέχνες, τη μοντέρνα τέχνη και τις αρχαιότητες. Αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα μουσεία τέχνης στη Γαλλία.

[Εικ 1] <https://www.facebook.com/ellther1/photos/a.711095865571621/4182381888442984>

[Εικ 2] <https://www.facebook.com/ellther1/photos/a.710783218936219/785516121462928/>

Το Ελληνικό θεατρικό εργαστήριο συμμετείχε σε έξι διαγωνιστικά φεστιβάλ. Στο πρώτο, τον 13^ο θεατρικό διαγωνισμό του δήμου Ιθάκης, το 1987, διακρίθηκε με το βραβείο καλύτερης παράστασης πρωτόπαιχτου έργου και το βραβείο Β' Γυναικείου Ρόλου για το έργο *Νταλίκα* της Κωστούλας Μητροπούλου και έκτοτε έχουν κερδίσει μια πλειάδα βραβείων και επαίνων¹³. Είναι εμφανές πως η ομάδα αυτή ασχολείται με μεράκι, ποιότητα και με πολλή αγάπη με το ελληνικό θέατρο, σε όλο το φάσμα του, παλιότερο και σύγχρονο.

Η θεατρική αυτή ομάδα δημιουργήθηκε όχι μόνον από αγάπη για το θέατρο αλλά και από ανάγκη για μια αμεσότερη κοινωνική σχέση απαραίτητη στις συνθήκες ζωής των Βρυξελλών τα πρώτα χρόνια μετά την ένταξη. Ένας πυρήνας από το 1984 με πολλή προσωπική δουλειά και χωρίς καμιά εξωτερική ενίσχυση οικονομικής ή άλλης μορφής, με τη βοήθεια μόνον όσων συμμετέχουν κάθε φορά ενεργά καταφέρνει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας κατ' εξοχήν ερασιτεχνικής ομάδας που είναι αναγκασμένη να λειτουργεί με αρκετούς περιορισμούς. Μεταξύ αυτών έλλειψη χρόνου, έλλειψη μέσων, έλλειψη εγκαταστάσεων. Είναι εντυπωσιακό πως σε μια συνέντευξή τους αναφέρουν ότι όλες οι πρόβες -τόσων χρόνων- γίνονται σε ένα γκαράζ!¹⁴

Σήμερα, περισσότερο ίσως από ποτέ, αντιμετωπίζουμε μια έντονη διαφοροποίηση ανάμεσα στις ετερόκλητες ομάδες που συγκροτούν το θεατρικό κοινό, μια τεράστια ποικιλία θεαμάτων με ένα σύνθετο ρεπερτόριο θεωριών, μεθόδων και μοντέλων ανάλυσης των θεαμάτων αυτών. Ένας κριτικός καλείται να επιλέξει πλέον όχι ανάμεσα σε πολλές παραστάσεις, τις οποίες θα αξιολογήσει με βάση το δικό του αξιολογικό σύστημα, αλλά σε πολλά είδη παραστάσεων, τις οποίες μπορεί να προσεγγίσει πολλαπλώς και οι οποίες θέτουν δυνητικά εξαρχής το ζήτημα του θεάτρου υπό ερώτηση.¹⁵ Πριν ασχοληθούμε με τις συγκεκριμένες παραστάσεις, θα κάνουμε μια μικρή αναφορά τόσο στη ζωή του Καμπανέλλη όσο και στην υπόθεση των δύο αυτών έργων του.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ

Ο Ιάκωβος Καμπανέλλης (1922-2011) είναι ο κορυφαίος νεοέλληνας θεατρικός συγγραφέας, που άνοιξε καινούργιους δρόμους στο ρεαλιστικό θέατρο. Ηγήθηκε μιας ομάδας νέων συγγραφέων, οι οποίοι ωρίμασαν μέσα από το έργο του και δημιούργησαν, μετά το 1965, το νέο ελληνικό δράμα. Κατά την διάρκεια της Κατοχής συνελήφθη από τους Γερμανούς το 1943 και οδηγήθηκε στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Μαουτχάουζεν στην Αυστρία, όπου παρέμεινε εγκλειστος έως τις 5 Μαΐου 1945, οπότε απελευθερώθηκε από τους Συμμάχους. Γυρίζοντας στην Ελλάδα παρακολούθησε παραστάσεις του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν (1945-1946), όπου όπως έχει πει ο ίδιος «*εκεί ανακάλυψα τον εαυτό μου και τον προορισμό μου*». Έπειτα σπούδασε υποκριτική. Έχει γράψει πληθώρα θεατρικών έργων όπως: «*Οδυσσέα, γύρνα σπίτι*», «*Το μεγάλο μας τσίρκο*», «*Πρόσωπα για βιολί*

¹³ Συγκεκριμένα το 2014, το 2015, 2016, 2019 και 2021.

¹⁴ <https://www.ertnews.gr/omogeneia/vinteo-afieroma-sto-elliniko-theatriko-ergastiri-vryxellon>

¹⁵ Bernard Dort: «Trois façons d'en parler», στο Chantal Meyer-Plantureux (dir.): *Un siècle de critique dramatique*, Éditions Complexe, Bruxelles, 2003, (σφ.139-144), σ. 140. 5

και ορχήστρα» κ.α., σενάρια για τον κινηματογράφο όπως: «Στέλλα, «Δράκος», «Αρπαγή της Περσεφόνης», «Κορίτσια στον ήλιο» κ.α., αλλά και θαυμάσιους στίχους για τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη, Μάνου Χατζιδάκι, Γιάννη Σπανού και άλλων γνωστών συνθετών. Ασχολήθηκε επίσης με τη δημοσιογραφία και συνεργάστηκε με γνωστές εφημερίδες (Ελευθερία, Τα Νέα κ.α.). Διετέλεσε διευθυντής ραδιοφωνίας της ΕΡΤ και την δεκαετία του '90 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου της Κύπρου (1996) και του Πανεπιστημίου Αθηνών (1999), ενώ την ίδια χρονιά εξελέγη ομόφωνα μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.¹⁶ Η είσοδος του στην ελληνική θεατρική ζωή υπήρξε καθοριστική, καθώς όχι απλώς άλλαξε τα μέχρι τότε δεδομένα αλλά έφερε ένα είδος αναγέννησης.

ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΑΠΟΥ ΑΛΛΟΥ

Στο *Μια συνάντηση κάπου αλλού* παρακολουθούμε τις διάφορες φάσεις της ζωής ενός ανθρώπου. Πέντε πρόσωπα αποτελούν τον κεντρικό ήρωα του ή μια συνείδηση σε πέντε φάσεις της εξέλιξής της ζουν ανεξάρτητα από τα γεγονότα¹⁷. Είναι οι πέντε χαρακτήρες των ηλικιών του, οι πέντε φάσεις της ζωής του που παρακολουθούμε: στην αρχή είναι ένα άπραγο αγόρι 11 ετών, μετά ένας ονειροπόλος έφηβος, ύστερα ένας νέος που αναγκάζεται να συμβιβαστεί και ακολουθούν ο αδίστακτος μεσήλικας και ο ηλικιωμένος που έχει μάθει πια.¹⁸ Η υπόθεση ξεκινάει με ένα αγόρι που κοιμάται και ονειρεύεται κοντά στη θάλασσα και μέσα από μια διαδρομή αφηγήσεων, περιστατικών, σκηνικών, εικόνων και μνημών – αποσπασματικά και αδέσποτα μεταξύ τους- φτάνει στο τέλος της ζωής του, τον θάνατο. Άλλοτε εμφανίζονται σταδιακά και μεμονωμένα και άλλοτε μαζί, άλλοτε ο νέος συνομιλεί με τον έφηβο και ο ηλικιωμένος με τον μεσήλικα. Κάθε ηλικία προστίθεται στην προηγούμενη. Οι ενότητες του έργου ορίζονται ως "εικόνες και αναμνήσεις", ο χώρος κινείται συνεχώς ανάμεσα στο πραγματικό και το φανταστικό – στο μέσα και στο έξω της ψυχής του ήρωα-. Η δράση τοποθετείται –εξωτερικά- στο χώρο που υπήρξε ο ήρωας στην κάθε φάση της ζωής του.¹⁹

Στο συγκεκριμένο έργο, δεν μας δίνεται μια ξεκάθαρη προοπτική και ως εκ τούτου είναι «ανοιχτό» σε διαφορετικές αναγνώσεις και προσλήψεις από το κοινό. Ακόμα και ο τίτλος μπορεί να «ειδωθεί» διαφορετικά από τον καθένα. Έτσι δεν παραπέμπει σαφώς κάπου και ως εκ τούτου αποτελεί πηγή πληροφόρησης η οποία ενέχει αμφισημίες. Το ίδιο και τα δρώντα πρόσωπα. Η αποφυγή ονοματοδοσίας στους χαρακτήρες του έργου και η απλή αναφορά τους όπως πχ Α' Γυναίκα, Β' Γυναίκα κλπ (η οποία δεν έγινε, ασφαλώς, τυχαία) συντείνει ακόμα περισσότερο σ' αυτό. Εντούτοις, οι πηγές πληροφόρησης προκύπτουν από τους συμβολισμούς που

¹⁶ Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/2166>

¹⁷ Γεωργουσόπουλος Κώστας, Θεατρικές κριτικές, *Ιπτάμενος ρεαλισμός για την εφημερίδα Τα Νέα*, Φεβρουάριος, 1998 <http://invenio.lib.auth.gr/search?ln=el&cc=Theatrical%20Reviews&p=%>

¹⁸ Σαρηγιάννης Γ, Θεατρικές κριτικές, Η ποίηση του απολογισμού: ο *Ιάκωβος Καμπανέλλης, ώριμος όσο ποτέ, κάνει επί σκηνής τον απολογισμό μιας ζωής*, για το περ. Marie Claire, 1998 <http://invenio.lib.auth.gr/search?ln=el&cc=Theatrical%20Reviews&p=%>

¹⁹ Μουζούρη Στ *Αφήγηση και Θέατρο: Μια αφηγηματολογική προσέγγιση στο θεατρικό έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2017, σελ 55 <https://gnosis.library.ucy.ac.cy/handle/7/38949>

υπάρχουν σε κάθε μία από τις δέκα εικόνες που στοιχειοθετούν την σπονδυλωτή δομή του έργου. Ενός έργου που χαρακτηρίζεται από έντονη εσωτερικότητα, πρωταγωνιστεί η συνείδηση του ήρωα (αυτοαναφορικό ίσως;) και ακροβατεί μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας.²⁰

ATELIER THEATRAL GREC

12, 13, 15 (ώρα 8 μ.μ.) και 14 (ώρα 6 μ.μ.) Μαρτίου 2010

ΘΕΑΤΡΟ «DE LIJSTERBES»
Lijsterbessenbomenlaan 6 - 1950 Kraainem
Βρυξέλλες - τηλ: 022616142 - 022616147 - 027113107 - 022616102
www.ellther1.com (for Present 115 - 1900 Bruxelles) - τηλ: 022616142

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗ
ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΑΠΟΥ ΑΛΛΟΥ
σκηνοθεσία **ΤΑΣΟΣ ΝΥΧΑΣ**
παίζουν
ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΒΔΟΥΛΟΣ - ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ - ΑΡΓΥΡΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ - ΤΑΚΗΣ ΔΑΣΚΑΛΕΡΟΣ - ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΛΛΙΑΝΟΥ - ΛΙΤΑ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΣΤΡΙΣΙΑΝΑΚΗΣ - ANNA ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΥ - ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΕΟΝΤΙΟΥ - ΤΟΥΛΑ ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΑΓΝΗΣ - ΠΑΝΟΣ ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΝΙΚΟΛΙΑΝ - ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΝΙΚΟΛΙΑΝ - ΤΑΣΟΣ ΝΥΧΑΣ - ANNA ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΤΑΚΙΑ - ΤΑΚΗΣ ΠΛΕΣΣΑΣ - ΚΙΜΩΝ ΣΠΑΝΟΥΔΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ - ΟΛΓΑ ΤΣΑΤΣΑΝΗ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ - ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΟΥΔΗΣ
σκηνοτ. CHRISTIAN GUILMIN κοστούμια ΟΙΚΟΣ COSTHEA μουσική ΜΑΝΩΛΗΣ ΝΥΧΑΣ αότιοι ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΣΑΠΗΣ

[Εικ 3] <https://www.facebook.com/ellther1/photos/3501554319859081>

²⁰ Έτσι για παράδειγμα στην πρώτη, έχουμε σαφή αναφορά στις τρεις Μοίρες της Μυθολογίας, στη δεύτερη, στη Σταυρική θυσία του Χριστιανισμού κλπ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Τον Μάρτιο του 2010 το Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι παρουσίασε το έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη «Μια συνάντηση κάπου αλλού»²¹, σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά²². Η παράσταση είναι βασισμένη πάνω στις σκηνοθετικές οδηγίες του συγγραφέα, οι οποίες είναι αρκετές και λεπτομερείς. Σε διάφορα σημεία όπου η απεικόνιση τοπίων είναι αδύνατη, όπως είναι η θάλασσα, η εκκλησία, κ.α. αποκλίνει με σκηνοθετικά ευρήματα – ευφύεστατα θα λέγαμε – που δεν μπερδεύουν ή αποπροσανατολίζουν τον θεατή, αντίθετα τον εισάγουν μέσα στο κλίμα. Η απόδοση του κειμένου, είναι σχεδόν πιστή, αν εξαιρέσουμε την αφαίρεση κάποιων κομματιών ίσως για εξοικονόμηση χρόνου. Δεν υπάρχει πάντως κάποια εμφανής μετατροπή ή αλλαγή. Η σκηνογραφία είναι σχεδόν ελλείπουσα και αφαιρετική, με ελάχιστα σκηνικά αντικείμενα τα οποία συχνά χρησιμοποιούνται με συμβολικό τρόπο, πχ ο σταυρός- την εκκλησία. Δεν υπάρχει μόνιμο σκηνικό αλλάζει σε κάθε σκηνή. Η σκηνοθεσία είναι εναρμονισμένη και ταιριαστή με το ύφος του Καμπανέλλη και την αλληλουχία ενός ρεαλισμού και ονείρου αλλά και του υπερβατικού στοιχείου σε συνδυασμό με ένα υπόγειο χιούμορ. Με τη βοήθεια των «ευλύγιστων» εξαιρετικά λειτουργικών σκηνικών που δημιουργούν εικόνες με κατάλληλους ρυθμούς και εντάσεις, δημιουργείται η ψευδαίσθηση μιας περιπλάνησης των ηρώων – καθ' όλη τη διάρκεια των δέκα σκηνών – στους δρόμους της πόλης αλλά και στους δρόμους της ζωής.

Το οδοιπορικό ξεκινάει με το μικρό αγόρι ντυμένο ναυτάκι, βρίσκεται όλη τη διάρκεια του έργου επί σκηνής και τελειώνει με αυτό με την εκπληκτική φράση (προς τον έφηβο εαυτό του):

ΕΦΗΒΟΣ:... εσύ δεν θα' ρθείς;

ΑΓΟΡΙ:... θέλω πρώτα να δω το φεγγάρι...²³

Το αγόρι αυτό καταφέρνει με κάποιο μαγικό τρόπο να συμπαρασύρει τους θεατές μαζί του. Ξεχωρίζει από τον θίασο, όμως μόνο επειδή είναι ο Βενιαμίν του θιάσου αλλά επειδή καταφέρνει και ενσωματώνεται αρμονικά σε ένα τόσο δύσκολο έργο αρκετά μακρινό από την ηλικία του.

Το πέραςμα από τη μία σκηνή στην άλλη γίνεται με την εναλλαγή των φώτων – το σβήσιμο για το τέλος μιας θεαματικής, για την αλλαγή σκηνικού αλλά και για τον την έμφαση ενός γεγονότος. Ενώ με το άνοιγμα γίνεται η είσοδος στην επόμενη σκηνή. Ταυτόχρονα με τα φώτα χρησιμοποιείται και η μουσική, λεπταίσθητη και ατμοσφαιρική, που λειτουργεί ως χαμαιλέοντας ανάλογα την εκάστοτε σκηνή. Και τα

²¹ Διαδικτυακή προβολή από <https://vimeo.com/417300212>

²² Ταυτότητα παράστασης: Σκηνικά: Christian Guilmin, Κοστούμια : Οίκος COSTHEA, Μουσική : Μάνος Νυχάς, Τεχνικός ήχου: Τριαντάφυλλος Σκαλιδής, Μακιγιάζ: Βάσω Μαυροειδή / Αγαβνή Μπαγδικιάν/ Τίνη Οικονομίδη, Αφίσα: Θεόδωρος Κασάπης, Ηθοποιοί Σταύρος Αβδούλος, Βασίλης Αλεξιάκης, Γιώργος Αλεξιάκης, Αργύρης Αντανακόπουλος, Τάκης Δασκαλέρος, Απόστολος Ιωακειμίδης, Αγγελική Καλλιάνου, Λίτα Καλογεροπούλου, Αντώνης Καστρισιανάκης, Άννα Κωνσταντάτου, Αντώνης Λεοντίου, Τούλα Λυμπεράκη, Βασίλης Μάγνης, Πάνος Μιχαέλης, Αλέξανδρος Νικολιάν, Φραγκίσκος Νικολιάν, Τάσος Νυχάς, Άννα Παναγοπούλου, Οδυσσέας Πανόπουλος, Μαρία Πατακιά, Τάκης Πλέσσας, Κίμων Σπανούδης, Γιώργος Στρογγύλης, Όλγα Τσατσάνη, Γιώργος Χατζηκυριάκου, Νίκος Χατζούδης

²³ Καμπανέλλης Ιακ. *Μια Συνάντηση κάπου αλλού*, στον τ. Ζ', Αθήνα, εκδ Κέδρος, 1988, σελ 164

δύο, φώτα και μουσική, λειτουργούν συμπληρωματικά και συμβάλλουν εξίσου στο εξαιρετικό αποτέλεσμα. Επίσης τα κοστούμια είναι λιτά, σε γήινους τόνους, χωρίς υπερβολές, αποδίδονται και αυτά συμβολικά ενίοτε και ταιριάζουν απόλυτα με το σύνολο. Μια εξαιρετική προσπάθεια από έναν καλοκουρδισμένο θίασο στον οποίο δεν ξεχωρίζει ή υστερεί κανείς.

ΜΙΑ ΚΩΜΩΔΙΑ

Το έργο *Μια Κωμωδία* γράφεται τη διετία 1995-1997 και πρωτοπαρασταίνεται στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας (Ηρώδειο 2002)²⁴. Αποτελεί μαζί με τα έργα *Τελευταία Πράξη* και *Μια συνάντηση κάπου αλλού*, μέρος της «τριλογίας της επιστροφής»²⁵, έχοντας ως κοινό άξονα τα θέματα του «χρόνου» και του «θανάτου»²⁶. Αποτελείται από οκτώ πράξεις/εικόνες, Η υπόθεση διαδραματίζεται στην κεντρική πλατεία ενός παραλίμιου θερέτρου., του Κάτω Κόσμου. Οι κάτοικοι του ζουν ειδυλλιακά, δίχως ανταγωνισμούς και καταναλωτικές υστερίες, δίπλα στην Αχερουσία λίμνη, ως τη στιγμή που οι κυβερνήτες του τόπου αυτού, με πρόεδρό τους τον Πλούτωνα, διαπιστώνουν ότι έχουν σοβαρό δημογραφικό πρόβλημα. Για να το αντιμετωπίσουν λαμβάνουν μέτρα αλλά η κατάσταση δεν βελτιώνεται. Αντιθέτως, όλα ανατρέπονται. Μόνοι υπεύθυνοι ανακηρύσσονται οι εκπρόσωποι του «άλλου κόσμου», ο Δίας με την Ηρα δηλαδή. Τι να κάνει ο Πλούτωνας; Αποφασίζει να κλείσει τα σύνορα του Αδη... για πάντα.²⁷

Ο Καμπανέλλης αναφέρει ,μεταξύ άλλων, για το ανέβασμα της παράστασης στο Ηρώδειο το 2002 : «*Κάποια στιγμή αισθάνθηκα την ανάγκη να γράψω μια κωμωδία. Και την έγραψα! Στα έργα μου υπήρχε πάντα μια υπόκρουση κωμικών στοιχείων, ακόμη και στα πιο τραγικά. Τώρα ήρθε η ώρα να το γλεντήσουμε*»²⁸. Είναι ένα πολυπρόσωπο έργο, που παρουσιάζει έναν κόσμο φανταστικό, ο οποίος κάλλιστα θα μπορούσε να ιδωθεί ως μια αλληγορία που ασκεί καυστική σάτιρα στην ελληνική πραγματικότητα αλλά και στα ανθρώπινα πάθη, απουσία όμως ξεκάθਾਰου πολιτικού στόχου. Ένα έργο που θυμίζει αρκετά αριστοφανική κωμωδία.²⁹

²⁴ Ταυτότητα της παράστασης: Σκηνοθεσία: Γιώργος Μιχαηλίδης, μουσική: Θόδωρος Αντωνίου, κοστούμια: Αγνή Ντούτση, σκηνικά: Κατερίνα Καμπανέλλη, χορογραφίες: Δόνη Μιχαηλίδου. Ηθοποιοί: Γιώργος Τσιτσόπουλος, Χρυσούλα Διαβάτη, Μίμης Χρυσομάλλης, Ιάκωβος Ψαρράς, Γιάννης Δεγαίτης, Σπύρος Μπιμπίλας, Δημήτρης Γιαννόπουλος, Χρύσανθος Καγιάς, Χριστόφορος Σταμπόγλης, Δημήτρης Σιγαλός

²⁵ Πούχγερ, Βάλτερ, *Τοπία Ψυχής και Μύθοι Πολιτείας. Το θεατρικό σύμπαν του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Αθήνα, 2010 σελ 830

²⁶ Καμπανέλλης, Ιάκωβος, *Μια Κωμωδία* στον τ. Ζ', εκδ Κέδρος, Αθήνα , 1999 σελ 18-22

²⁷ Κολλύρου Αντ. *Πολιτική ανασηματοδότηση αρχαίων μύθων στις σάτιρες Μια Κωμωδία του Ιάκωβου Καμπανέλλη. Τα όπλα του Αχιλλέα του Δημήτρη Χριστοδούλου. Οι 300 της Πηνελόπης του Γιώργου Χαραλαμπίδη*, Διπλωματική εργασία, ΤΘΣ, Παν/μιο Πτρών, 2021 σελ 7-11 <https://nemertes.library.upatras.gr/jspui/handle/10889/14536>

²⁸ «Μια κωμωδία του Καμπανέλλη» στο Ηρώδειο URL = <https://www.kathimerini.gr/culture/122048/mia-komodiatoy-kampanelli-sto-irodeio/>

²⁹ Μουζούρη Στ *Αφήγηση και Θέατρο: Μια αφηγηματολογική προσέγγιση στο θεατρικό έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2017, σελ 71 <https://gnosis.library.ucy.ac.cy/handle/7/38949>

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΙΚΟ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

16.02.2017- 18.02.2017 / 8.00 μμ και 19.02.2017 / 6.30 μμ
Centre Communautaire Joli Bois / 100 Avenue du Haras / 1150 Bruxelles

Σκηνοθεσία - Τάσος Νυχάς
Σκηνικά - Ελένη Ανδρεάδου
Κοστούμια - COSTHEA/Christian Guilmin
Μουσική - Μάνος Νυχάς
Videoart - Nyx Clips

Γιώργος Αλεξάκης, Γιάννης Αμπαζής, Ελένη Ανδρεάδου, Έλενα Αντωνοκοπούλου, Σωτήρης Γκέκας, Τάκης Δασκαλέρος, Απόστολος Ιωακειμίδης, Βαρβάρα Κάζιρα, Αγγελική Καλλιάνου, Λίτα Καλογεροπούλου, Αντώνης Καστρισιανάκης, Μαριάννα Κολυβά, Άννα Κωνσταντάτου, Βασίλης Μαθιουδάκης, Πάνος Μιχαλέλης, Αναΐς Νικολιάν, Φραγκίσκος Νικολιάν, Θόδωρος Ντελόπουλος, Τάσος Νυχάς, Άννα Παναγοπούλου, Οδυσσεύς Πανόπουλος, Βενετία Παπασιμεών, Μαρία Πατακιά, Πέτρος Πιπιλής, Τάκης Πίτσας, Εφη Ρούσσου, Νικολέττα Σακαλλίου, Κίμων Σπανούλης, Ανδρέας Στεπανάκης, Γιώργος Στραγγόλης, Ηλίας Σωτήρης, Έλενα Τσιτσιούλα, Λίλα Φωτίδου

Πληροφορίες/κρίσιμα: info@ellther.com
τηλ.: 02/295.96.47, 296.19.67, 725.05.62, 771.93.70
και ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ, rue Fraissart no 115, 1040 Bruxelles, 02/230.93.35

NEWVILLE
Η ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

[Εικ 4] <https://www.facebook.com/ellther1/photos/3606117672736078>

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Η παράσταση *Μια κωμωδία*³⁰ ανεβαίνει από το Ελληνικό θεατρικό Εργαστήρι στο Joli Bois των Βρυξελλών το 2017 σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά.³¹ Ο σκηνοθέτης σε

³⁰ Διαδικτυακή προβολή από <https://vimeo.com/429909669>

³¹ Ταυτότητα παράστασης: Σκηνικά: Ελένη Ανδρεάδου, Πρωτότυπη Μουσική (σύνθεση-παραγωγή): Μάνος Νυχάς, Κοστούμια εποχής: COSTHEA, Πρωτότυπα κοστούμια: C.Guilmin, Videoart: Nyx Clips, Χορογραφίες: Έλενα Αντωνοκοπούλου, Κίνηση: Ελένη Ανδρεάδου, Μακιγιάζ: Αγαβνή Μπαγδικιάν, Βάσω Μαυροειδή, Αφίσα: Αναΐς Νικολιάν, Ηθοποιοί Γιώργος Αλεξάκης, Γιάννης Αμπαζής, Ελένη Ανδρεάδου, Έλενα Αντωνοκοπούλου, Σωτήρης Γκέκας, Τάκης Δασκαλέρος, Απόστολος Ιωακειμίδης, Βαρβάρα Κάζιρα, Αγγελική Καλλιάνου, Λίτα Καλογεροπούλου, Αντώνης Καστρισιανάκης, Μαριάννα Κολυβά, Άννα Κωνσταντάτου, Βασίλης Μαθιουδάκης, Πάνος Μιχαλέλης, Αναΐς Νικολιάν, Φραγκίσκος Νικολιάν, Θόδωρος Ντελόπουλος, Τάσος Νυχάς, Άννα Παναγοπούλου, Οδυσσεύς Πανόπουλος, Βενετία Παπασιμεών, Μαρία Πατακιά, Πέτρος Πιπιλής,

αυτό το έργο, μένει εν μέρει πιστός στις σκηνοθετικές οδηγίες του Καμπανέλλη – όπου είναι πάλι αρκετές και λεπτομερείς - αλλά κάνει και μικρές αλλαγές. Εδώ το σκηνικό είναι κατά βάση μόνιμο και αλλάζει μόνο η θέση κάποιων μικροαντικειμένων. Στα αριστερά του σκηνικού κρέμεται μια επιγραφή, όπου αναγράφεται η λέξη ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΝ και στα δεξιά κυριαρχεί επίσης μια επιγραφή όπου αναγράφεται η πρόταση ΜΟΝΟ ΑΦΙΞΕΙΣ. Είναι στημένο έτσι ώστε να παρουσιάζει μια ανάλαφρη όψη του Κάτω Κόσμου, πιο οικεία, καθημερινή και ρεαλιστική από αυτή που έχουμε στο μυαλό μας. Ουσιαστικά γίνεται ανατροπή στη θεατρική ατμόσφαιρα και αντί για ένα καταθλιπτικό και ζοφερό περιβάλλον παρουσιάζεται ένας ειδυλλιακός και καλοκαιρινός τόπος για διακοπές. Το σκοτάδι είναι ελάχιστο και οι φωτισμοί έντονοι και συνεχείς. Αυτό το σκηνικό προσιδιάζει αρκετά με το σχόλιο του Καμπανέλλη σε ερώτηση στο πλαίσιο μιας συνέντευξης³² το 1996:

ΕΡΩΤΗΣΗ: *Αν σας ζητούσα να διαλέξετε ένα χώρο από το θεατρικό σας κόσμο για να ζαποστάσετε, ποιος θα ήταν;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: *Ίσως να διάλεγα...το χώρο του τελευταίου έργου[...] το οποίο είναι μια φαντασία αλλά μια φαντασία, θα έλεγα, πάρα πολύ πραγματικότητα συνάμα. Παίζεται όλο στον άλλο κόσμο. Αλλά σ' έναν Άλλο κόσμο που οι κάτοικοί του λέγοντας άλλον κόσμο εννοούν τον επάνω. Ουσιαστικά είναι ένας Άδης ηλιόλουστος. Είναι πολύ χαρούμενος, κωμικοτραγικός κόσμος. Θα έλεγα αυτόν. Θα έκανα διακοπές ευχαρίστως.³³*

Η απόδοση του κειμένου δεν είναι πιστή. Έχουν αφαιρεθεί αρκετά κομμάτια και έχουν γίνει μικρομετατροπές, ειδικά στα κωμικά σημεία – τα οποία είναι και κομβικής σημασίας-, μετατρέποντας τα πιο παροντικά και τωρινά σε μια προσπάθεια άμεσης επαφής με το κοινό του 2017, όπου παρουσιάζεται η συγκεκριμένη παράσταση. Βέβαια το αρχικό κείμενο θα μπορούσε εξίσου να σταθεί αυτούσιο, καθώς είναι αρκετά σύγχρονο (1998) αλλά και το χιούμορ του Καμπανέλλη είναι διαχρονικό. Θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι ένα μουσικοχορευτικό πολυθέαμα · καθώς σε κάθε σκηνή υπάρχει τραγούδι και χορός και στο οποίο συμμετέχουν όλοι οι ηθοποιοί. Εκτός από τη μουσική πρωταγωνιστεί και ο ήχος του κεραυνού σηματοδοτώντας την παρουσία του Πάνω Κόσμου και τη συνομιλία με τον Δία. Εδώ θα ήθελα να προσθέσω πως η τόσο συχνή χρήση των χορευτικών (όχι τόσο

Τάκης Πλέσσας, Έφη Ρούσση, Νικολέττα Σακαλίδου, Κίμων Σπανούδης, Ανδρέας Στεμπίλης, Γιώργος Στρογγύλης, Ηλίας Σωτήρχος, Έλενα Τασιούλα, Λίλα Φωτίδου

³² Για την Εφημερίδα *Κούνια*

³³ Εξάρχου Κ. *Η φαντασιακή παράσταση του θανάτου στο έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη: Μια Κωμωδία*, στο Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη, Παν/μιο Πατρών, ΤΘΣ, εκδόσεις Περί Τεχνών, 2006 σελ 401

συγχρονισμένων) μαζί με τον αρκετά δυνατό ήχο του κεραυνού ίσως κούρασαν λίγο το κοινό.

Από την άλλη, κάποιες σκηνές ήταν πολύ αστείες και απολαυστικές όπως πχ η δεύτερη σκηνή και η συνάντηση των τριών φιλοσόφων με τον Πλούτωνα. Τα κοστούμια έπαιξαν σημαντικό ρόλο καθώς απέδιδαν την ιδιότητα κάθε ρόλου, άλλοτε ρεαλιστικά, άλλοτε συμβολικά και άλλοτε χιουμοριστικά – αποδίδοντας ίσως σε κάποιες περιπτώσεις και κοινωνικά σχόλια μέσω αυτών- πχ ο Κέρβερος ήταν ντυμένος αστυνόμος. Μια αξιοπρεπέστατη δουλειά του Ελληνικού Θεατρικού εργαστηρίου που αποδεικνύει πως η πολλή δουλειά, η όρεξη και η καλή συνεργασία μεταξύ τόσων ανθρώπων δεν έχει σε τίποτα να ζηλέψει από άλλους θιάσους.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

1985 Η Δίκη του Ορφέα και της Ευρυδίκης του Γιώργου Σκούρτη

1986 Εσωτερικές ειδήσεις του Μάριου Ποντίκα

1987 Εκκλησιάζουσες του Αριστοφάνη

1987 Νταλικά της Κωστούλας Μητροπούλου

1989 Φαύστα του Μποστ

1991 Τα τέσσερα πόδια του τραπέζιού του Ιάκωβου Καμπανέλλη

1992 Ο θάνατος του Περικλέους του Δημήτρη Κορομηλά και Αίτηση σε γάμο του Άντον Τσέχωφ σε ενιαία παράσταση

1992 Πρόταση γάμου του Άντον Τσέχωφ

1993 Θεσμοφοριάζουσες του Αριστοφάνη

1994 Αντε Γειά του Θανάση Παπαγεωργίου

1994 Ο τοπικός παράγων του Παναγιώτη Καγιά

1995 Μάνα μητέρα μαμά του Γιώργου Διαλεγμένου

1995 Ο Ματίας ο πρώτος της Άλκης Ζέη

1996 Το ενυδρείο του Κώστα Μουρσελά

1997 Ο κήπος με τα χελιδόνια του Μπάμπη Τσικληρόπουλου

1997 Ο Σιμιγδαλένιος του Αλέξανδρου Αδαμόπουλου

1998 Ο μπαμπάς ο πόλεμος του Ιάκωβου Καμπανέλλη

1999 Η Αντζελίνα η σταχτοπούτα της Κάρμεν Ρουγγέρη

2000 Ο Χρυσοβεργαρής και η Ηλιοτάτη του Τάσου Νυχά

2000 Μπαμπάδες με ρούμι των Ρέππα-Παπαθανασίου

- 2001 Η τύχη της Μαρούλας και ο Μπάρμπα Λινάρδος του Δημήτρη Κορομηλά σε ενιαία παράσταση
- 2001 Ο Μίδας έχει αυτιά γαϊδάρου του Μανόλη Κορρέ
- 2002 Εκκλησιάζουσες – Σαν παραμύθι επιμέλεια της Κάρμεν Ρουγγέρη
- 2002 Βαβυλωνία του Δημήτρη Βυζάντιου
- 2003 Το Όνειρο του Δωδεκάμερου του Γεώργιου Θεοτοκά
- 2003 Το Λουμπάγκο του Μανόλη Κορρέ
- 2004 Το κουβάρι των αλλόκοτων πραγμάτων της Μυρτώς Κοντοβά
- 2005 Γενικός γραμματεύς του Ηλία Καπετανάκη
- 2005 Η αρπαγή της πριγκίπισσας Αιώρας του Πασχάλη Τσαρούχα
- 2006 Η φεγγαρολούλουδη – διασκευή από τις 1000 και μια νύχτες προσαρμογή του Τάσου Νυχά
- 2007 Ένα τραγούδι για δυο της Νάνσυ Πασκάλ
- 2007 Ψόφιοι κοριοί, ο Φώντας, και Το Υπόστεγο μονόπρακτα του Μήτσου Ευθυμιάδη
- 2008 Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας του Σαίξπηρ, Διασκευή Γ. Καλατζόπουλου- παιδική σκηνή
- 2009 Ερωτόκριτος του Βιτσέντζου Κορνάρου
- 2009 Το πέναλτυ του Γιώργου Παλούμπη
- 2010 Εχθροί εξ αίματος του Αρκά
- 2010 Μια συνάντηση κάπου αλλού του Ιάκωβου Καμπανέλλη
- 2011 Ντεσπεράντος του Γιώργου Ηλιόπουλου
- 2011 Ο υπάλληλος του Μιλτιάδη Χουρμούζη
- 2012 Ντέστινι και Τα Λουλούδια στην κυρία του Άκη Δήμου σε μια ενιαία παράσταση
- 2012 Οι φοιτηταί του Γρηγόρη Ξενόπουλου
- 2013 Φουσκοθαλασσιές του Δημήτρη Μπόγρη
- 2014 Αξύριστα πιγούνια του Γιάννη Τσίρου
- 2014 Μια τεράστια έκρηξη του Βασίλη Μαυρογεωργίου
- 2014 Ποιος ανακάλυψε την Αμερική της Χρύσας Σπηλιώτη
- 2015 Αλμυρός ουρανός του Άκη Δήμου
- 2015 Καπνοκράτωρ του Ανδρέα Σταΐκου

- 2016 Η ιστορία της αυτοθυσίας της Ομάδας Skrow Theater
- 2016 Η Κόμισα της Φάμπρικας των Α. Γιαλαμά-Κ. Πρετεντέρη
- 2016 Νταλικά της Κωστούλας Μητροπούλου
- 2017 Μια κωμωδία του Ιάκωβου Καμπανέλλη
- 2017 Η Αντριάνα του Θανάση Παπαγεωργίου ... Και Ιουλιέτα του Άκη Δήμου
παρουσιάστηκαν σε ενιαία παράσταση
- 2018 Γάμος άνευ νόμφης του Αλεξάνδρου Ρίζου Ραγκαβή
- 2018 Έγκλημα στα παρασκήνια του Γιάννη Μαρή - Διασκευή Κατερίνα Μπερδέκα
- 2019 Ο Μάκης του Βασίλη Κατσικονούρη
- 2019 Η γυνή να φοβήται τον άνδρα του Γιώργου Τζαβέλλα
- 2020 Το ψέμα του Ιάσονα του Δημήτρη Χριστοδούλου

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας, ίσως ο θίασος αυτός να έχει την ανάγκη μέσα από το θέατρο να διατηρήσει την εθνοπολιτισμική του ταυτότητα. Ο επαναπροσδιορισμός της ταυτότητας γεννιέται όταν οι επόμενες γενιές, μεγαλώνουν μεταξύ περισσότερων πολιτισμικών πλαισίων, που ίσως στην χειρότερη συγκρουστούν μεταξύ τους. Ίσως είναι απλώς μια ανάγκη μνήμης, επαφής και σύνδεσης με ό,τι έμεινε πίσω. Η ίσως μια ανάγκη που δεν χωράει μέσα σε επιστημονικές ορολογίες και δεν είναι τόσο κατανοητή σε εμάς, που δεν έχουμε ζήσει τη μετανάστευση. Παρά τις δυσκολίες η ομάδα, όπως αναφέρει στη σελίδα της στο διαδίκτυο, συνεχίζει «...γιατί το θέατρο είναι μια ιδιόμορφη καλλιτεχνική έκφραση με ξεχωριστή γοητεία που δεν διαρκεί μόνο όσο είναι ζωντανή η παράσταση, αλλά και πολύ αργότερα με τις αναμνήσεις που μας μεταφέρουν σε άλλες εποχές, σε άλλα πρόσωπα, σε άλλες καταστάσεις -κάποτε σε εμάς τους ίδιους».³⁴

Η συμβολή της είναι καίριας σημασίας, όχι μόνο για την ανάδειξη των ελληνικών έργων σε διεθνές επίπεδο, αλλά και για την πεποίθηση ότι τα ελληνικά πολιτιστικά δρώμενα μπορούν να ανακάμπτουν, να αφορούν και να συγκινούν θεατές από όλο τον κόσμο, χωρίς όρια. Παραστάσεις με μεράκι και αγάπη που αγγίζουν τους ανθρώπους σε κάθε μέρος της γης. Έδειξαν όμως και κάτι ακόμη. Ότι η επιτυχία στο ερασιτεχνικό θέατρο των Βρυξελλών, δεν είναι κάτι το αόριστο. Είναι κάτι το συγκεκριμένο, έχει ονόματα, έχει παράδοση και σίγουρα έχει μέλλον.

³⁴ Πηγή: <https://www.facebook.com/ellther1>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernard Dort: «Trois façons d'en parler», στο Chantal Meyer-Plantureux (dir.): *Un siècle de critique dramatique*, Éditions Complexe, Bruxelles, 2003

Γεωργουσόπουλος Κώστας, Θεατρικές κριτικές, *Ιπτάμενος ρεαλισμός* για την εφημερίδα Τα Νέα, Φεβρουάριος, 1998

<http://invenio.lib.auth.gr/search?ln=el&cc=Theatrical%20Reviews&p=%>

Διακουμοπούλου Κατερίνα *Community Theater and Resilience: The Case of the Greek Diasporic Community Theater in Brussels* στο Taylor & Francis Online Πηγή: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/26883597.2021.2011611>

Εξάρχου Κ. *Η φανταστική παράσταση του θανάτου στο έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη: Μια Κωμωδία*, στο Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη, Παν/μιο Πατρών, ΤΘΣ, εκδόσεις Περί Τεχνών, 2006

Καμπανέλλης Ιακ. *Μια Συνάντηση κάπου αλλού*, στον τ. Ζ', Αθήνα, εκδ Κέδρος, 1988

Κολλύρου Αντ. *Πολιτική ανασηματοδότηση αρχαίων μύθων στις σάτιρες Μια Κωμωδία του Ιάκωβου Καμπανέλλη, Τα όπλα του Αχιλλέα του Δημήτρη Χριστοδούλου, Οι 300 της Πηνελόπης του Γιώργου Χααραλαμπίδη*, Διπλωματική εργασία, ΤΘΣ, Παν/μιο Πατρών, 2021 σελ 7-11

<https://nemertes.library.upatras.gr/jspui/handle/10889/14536>

Μορφή Ξ., *Ο Ελληνισμός της διασποράς ως εργαλείο ήπιας ισχύος στην ελληνική εξωτερική πολιτική*, διπλωματική εργασία, Παν/μιο Πειραιώς, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πειραιάς, 2021

Μουζούρη Στ *Αφήγηση και Θέατρο: Μια αφηγηματολογική προσέγγιση στο θεατρικό έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2017

Μπαμπινιώτης Γ *Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας: με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων*, δεύτερη έκδοση, Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε, Αθήνα, 2002

Νιώτης Γρ., *Η συγκρότηση των θεσμικών, επιχειρηματικών, μορφωτικών και επικοινωνιακών δικτύων του Ελληνισμού στον παγκόσμιο χώρο και η ανάπτυξη και αξιοποίησή τους*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005

Πούχγερ, Βάλτερ, *Τοπία Ψυχής και Μύθοι Πολιτείας. Το θεατρικό σύμπαν του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Αθήνα, 2010

Σαρηγιάννης Γ, Θεατρικές κριτικές, *Η ποίηση του απολογισμού: ο Ιάκωβος Καμπανέλλης, ώριμος όσο ποτέ, κάνει επί σκηνής τον απολογισμό μιας ζωής*, για το περ. Marie Claire, 1998

<https://www.ertnews.gr/omogeneia/vinteo-afieroma-sto-elliniko-theatriko-ergastiri-vryxellon/>

https://webradio.ert.gr/i-foni-tis-elladas/?fbclid=IwAR1-aMh3h3A9UggAT88jjxpo_rS4skByrtMpzY2WslZxw6bjvxB_h6yl-IY